

Világirodalom 2 (16–17. század)

(BBNMI04900, BBNMI07200)

2023

Tétel- és olvasmányjegyzék

Minimumkövetelmény a vizsga teljesítéséhez: az előadások anyaga és a kötelező irodalom ismerete.

Általános ajánlott irodalom:

Ifj. BARTA János, „*Napkirályok*” tündöklése: *Európa a 16–18. században*, Debrecen, Csokonai, 1996.

Az abszolútizmus kora: Fejezetek a kora újkori Európa történetéből, szerk. DÉVÉNYI Anna, FORGÓ András, GÖZSY Zoltán, Pécs, Kronosz, 2019.

ZEMPLÉNYI Ferenc, *Műfajok reneszánsz és barokk között*, Bp., Universitas, 2002.

A reneszánsz irodalmából, összeáll. TRENCSENYI Borbála, Bp., Holnap, 1992, 1993².

Világirodalmi lexikon, főszerk. KIRÁLY István, I–XIX, Bp., Akadémiai, 1970–1996.

1. Reneszánsz, manierizmus, barokk

Kötelező irodalom:

Rotterdami ERASMUS, *A balgaság dicsérete* (részletek egy KARDOS Tibor fordítását tartalmazó kiadásból)

Niccolò MACHIAVELLI, *A fejedelem* (részletek) = *Az olasz irodalom antológiája*, szerk. MADARÁSZ Imre, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996, 179–186.

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 317–331, 351–352.

ALMÁSI Gábor, *Reneszánsz és humanizmus*, Bp., L'Harmattan, Kossuth Klub, 2017.

MADARÁSZ Imre, *Az olasz irodalom története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994³, 99–105.

KLANICZAY Tibor, *A reneszánsz válsága és a manierizmus*, ItK, 1970/4, 419–450.

BÁN Imre, *A barokk*, Bp., Gondolat, 1962, 1963², 1968³.

2. Itáliai irodalom a 16–17. században

Kötelező irodalom:

Ludovico ARIOSTO, *Az eszeveszett Orlando* (részletek)

Torquato TASSO, *A megszabadított Jeruzsálem* (részletek)

(*Az olasz irodalom antológiája*, szerk. MADARÁSZ Imre, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 331–350.

MADARÁSZ Imre, *Az olasz irodalom története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994³, 105–195.

SIMON Gyula, *Ariosto és eposza*, Bp., Eötvös, 1999.

TUSNÁDY László, *Torquato Tasso*, Bp., Eötvös, 2005.

KIRÁLY Erzsébet, *Torquato Tasso és eposza; A költő pályaképe, művei és művészete*, Irodalomismeret, 2006/2–4, 27–52.

NYERGES László, *Az olasz reneszánsz komédia: XV–XVI. század*, Bp., Balassi, 2003.

Az udvari élet művészete Itáliában: Szöveggyűjtemény, szerk. VÍGH Éva, Bp., Balassi, 2004.

3. A francia késő-középkor és reneszánsz

Kötelező irodalom:

François VILLON, *Nagy testamentum*

Pierre de RONSARD, *Dal; Szép Kasszandra, agyó; Ha majd öreg leszel; Himmusz a halálról; A saját sírjára* (Klasszikus francia költők, szerk. LATOR László, Bp., Európa, 1984, I.)

François RABELAIS, *Pantagruel* (részletek), ford. GULYÁS Adrienn, Holmi, 2010/3, 293–317; 2010/4, 403–423.

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 353–369.

A francia irodalom története, szerk. MAÁR Judit, Bp., ELTE Eötvös, 2011, 115–144, 147–152.

MAGYAR Miklós, *Az akasztófa árnyékában: François Villon*, Bp., Európa, 2020.

Mihail BAHTYIN, *François Rabelais művészete, a középkor és a reneszánsz nép kultúrája*, Bp., Osiris, 2002.

4. A francia klasszicizmus

Kötelező irodalom:

CORNEILLE, *Cid*

RACINE, *Phaedra*

MOLIÈRE, *Tartuffe; A fősvény*

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 369–382.

A francia irodalom története, szerk. MAÁR Judit, Bp., ELTE Eötvös, 2011, 155–172, 204–223, 240–276, 280–284.

Erika FISCHER-LICHTE, *A dráma története*, Pécs, Jelenkor, 2001, 203–268.

JÁKFAI Magdolna, *A félrenézés esetei: Jean Racine drámái*, Pozsony, Kalligram, 2011.

HUBAY Miklós, *Utószó = Klasszikus francia drámák: Corneille – Racine*, Bp., Európa, 1984, 797–830.

MOLIÈRE, *Tartuffe avagy a képmutató*, szerk. FERENCZI László, Bp., Ikon, 1993, 1994, 1996, 2000 (Matúra Klasszikusok).

5. A spanyol aranykor I: próza és líra

Kötelező irodalom:

Miguel de CERVANTES, *Don Quijote* (részletek; Európa Diákkönyvtár sorozat valamelyik kiadása)

Luis de GÓNGORA, *Lányok, a Húsvét múlik!; A kedves száj; A granadai eretnek-kivégzésre; Az élet csalárd rövidségéről; Mese Polüphemoszról és Galateiáról* (*Spanyol költők tára*, vál. SIMOR András, Bp., Eötvös, 2000.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 382–393.

Carlos ALVAR, José-Carlos MAINER, Rosa NAVARRO, *A spanyol irodalom rövid története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002, 151–158, 180–183, 186–211, 235–238, 254–258.

Cervantes és a Don Quijote, szerk. CSUDAY Csaba, Piliscsaba, PPKE BTK, 2005.

ZEMPLÉNYI Ferenc, *A pasztorál (Góngora egy költeménye) = Z. F., Műfajok reneszánsz és barokk között*, Bp., Universitas, 2002, 40–64.

6. A spanyol aranykor II: dráma

Kötelező irodalom:

Félix Lope de VEGA y Carpio, *A kertész kutyája*

Tirso de MOLINA, *A sevillai szédelő és a kövendég*

Pedro CALDERÓN de la Barca, *Az élet álom*

(*Klasszikus spanyol drámák*, vál. BENYHE János, Bp., Magyar Helikon, 1967, I–II; Európa, 1986.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 393–397.

Carlos ALVAR, José-Carlos MAINER, Rosa NAVARRO, *A spanyol irodalom rövid története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002, 141–145, 260–279.

Erika FISCHER-LICHTE, *A dráma története*, Pécs, Jelenkor, 2001, 169–202.

VAJDA György Mihály, *Don Juan vándorútja*, Bp., Argumentum, Gondolat, 1993.

HEGEDŰS Géza, *Utószó: A spanyol barokk dráma = Klasszikus spanyol drámák*, vál. BENYHE János, Bp., Magyar Helikon, 1967, II, 749–768; Európa, 1986, 779–805.

7. Angol késő-középkor, reneszánsz és humanizmus

Kötelező irodalom:

Geoffrey CHAUCER, *Canterbury mesék (részletek) = Klasszikus angol költők*, I, vál. SZENCZI Miklós, KÉRY László, Bp., Európa, 1986, 141–153.

Thomas MORE, *Utópia* (KARDOS Tibor fordítását tartalmazó valamelyik kiadás)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 400–403, 405–407.

Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 12–23, 249–261.

SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 34–43, 63–71.

HALÁCSY Katalin, *Chaucer „legjava” és Ruttkay kommentárjai = Párbeszédben Ruttkay Kálmánnal: Egy rejtőzködő életmű újraolvasása*, szerk. DÁVIDHÁZI Péter, KOMÁROMY Zsolt, Bp., reciti, 2015, 33–39.

MACZELKA Csaba, *Dialógus, paratextus, polifónia – szempontok Thomas More művének értelmezéséhez*, Erdélyi Múzeum, 2017/3, 51–61.

TÓTA Péter Benedek, *Morus magyaros ország-magyarázata: Közelítés Morus Tamás Bátorító párbeszéd megpróbáltatás idején című dialógusához*, Vigilia, 2002/5, 322–330.

8. Angol reneszánsz költészet

Kötelező irodalom:

Thomas WYATT, *Ki vadászni vágyasz*

Edmund SPENSER, *Amoretti*, 75. vers; *A tündérkirálynő* (részletek)

Philip SIDNEY, *Astrophel és Stella*, 1., 15. vers

William SHAKESPEARE, 75., 130. szonett

(*Klasszikus angol költők*, I, vál. SZENCZI Miklós, KÉRY László, Bp., Európa, 1986.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 408–411, 416–418.

Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 143–167.

- SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 73–76, 86–99.
- GERGYE László, *Az angol szonett-típus reneszánsz és manierista változata*, Filológiai Közlöny, 1986–1987/3–4, 165–179.
- SZÖNYI György Endre, *Az éntformálás petrarkista technikái Balassi Bálint és Philip Sidney költészetében*, ItK, 1999/3–4, 251–272.

9. Az angol színjátszás

Kötelező irodalom:

Thomas KYD, *Spanyol tragédia*

Christopher MARLOWE, *Doktor Faustus*

(*Angol reneszánsz drámák*, szerk. SZENCZI Miklós, Bp., Európa, 1961, I.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 403–405, 411–416.

Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 262–296, 313–327, 410–445.

SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 108–112.

FRIEDRICH Judit, *Két világ határán: Christopher Marlowe (1564–1593)*, Holmi, 1993/11, 1560–1569.

SZÖNYI György Endre, *Doktor Faustus: A kezdetek: Történelem, legenda, mítosz és irodalom*, A Dunánál, 2003/6–7, 33–45.

10. Shakespeare: vígjátékok, színművek

Kötelező irodalom:

William SHAKESPEARE, *Sok hűhó semmiért; Szeget szeggel; Szentivánéji álom*

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 419–421.

Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 340–345, 351–360.

SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 112–140.

LIMPÁR Ildikó, *Színjátészó színdarab: Szerepek és szerepzavarok a Szeget szeggelben = Az értelmezés rejtett terei: Shakespeare-tanulmányok*, szerk. GÉHER István, KISS Attila Atilla, Bp., Kijárat, 2003, 29–41.

GÉHER István, *Shakespeare*, Bp., Corvina, 1998; *Shakespeare-olvasókönyv*, Bp., Cserépfalvi, Szépirodalmi, 1991; Cserépfalvi, 1993; L'Harmattan, 2015.

DÁVIDHÁZI Péter, *Isten másodszületője: A magyar Shakespeare-kultusz természetrajza*, Bp., Gondolat, 1989.

11. Shakespeare: királydrámák, tragédiák, románcok

Kötelező irodalom:

William SHAKESPEARE, *Rómeó és Júlia; Hamlet; Lear király*

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 421–430.

Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 334–337, 361–372.

SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 112–140.

GÉHER István, *Shakespeare*, Bp., Corvina, 1998; *Shakespeare-olvasókönyv*, Bp., Cserépfalvi, Szépirodalmi, 1991; Cserépfalvi, 1993; L'Harmattan, 2015.

William SHAKESPEARE, *Hamlet*, szerk. FABINY Tibor, Bp., Ikon, 1993, 1994, 1997 (Matúra Klasszikusok).

Az értelmezés rejtett terei: Shakespeare-tanulmányok, szerk. GÉHER István, KISS Attila Atilla, Bp., Kijárat, 2003.

FABINY Tibor, *Macbeth és a gonosz szimbolizmusa; A szem mint metafora Shakespeare tragédiáiban* = F. T., *Szótörténések: Hermeneutikai, teológiai és irodalomtudományi tanulmányok*, Bp., Luther, 2009, 78–93, 95–108.

12. Az angol barokk

Kötelező irodalom:

John DONNE, *Jó reggelt; Szent szonettek* (részletek)

John MILTON, *Elveszett Paradicsom* (részletek)

(*Klasszikus angol költők*, I, vál. SZENCZI Miklós, KÉRY László, Bp., Európa, 1986.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 429–436.

Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 206–215, 345–350, 373–381; III, 16–23, 320–335.

SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 140–142, 165–172, 200–216.

ZEMPLÉNYI Ferenc, *Meditációs líra (Egy Donne-szonett)* = Z. F., *Műfajok reneszánsz és barokk között*, Bp., Universitas, 2002, 22–39.

PÉTI Miklós, „*Változatos látvány, boldog vidéki székhely*”: *Milton Paradicsomáról – röviden*, *Vigilia*, 2020/6, 435–441.

13. A német barokk

Kötelező irodalom:

Martin OPITZ, *Elégia*

Andreas GRYPHIUS, *Este; Szonett a mulandóságról; A haza könnyei, anno 1636; A földi dolgok hívságáról; A csillagokhoz*

(*Klasszikus német költők*, vál. HALÁSZ Előd, Bp., Európa, 1977, I.)

Johann Jakob Christoffel von GRIMMELSHAUSEN, *A kalandos Simplicissimus* (I. könyv, 1–15. fejezet), Bp., Európa, 1984, I, 9–45.

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 437–446.

GYÖRFFY Miklós, *A német irodalom rövid története*, Bp., Corvina, 1995, 22–30.

TÜSKÉS Gábor, *Grimmelshausen magyar fordításairól* = T. G., KNAPP Éva, *A Fortunatustól a Törökországi levelekig: Válogatott tanulmányok*, Bp., Universitas, MTA BTK Irodalomtudományi Intézet, 2015, 153–177.